

Globální vládnutí není hrozba

Miloš Balabán

Prezident republiky Václav Klaus ve svém svátečním projevu ke 28. říjnu možná překvapivě otevřel další velké téma: hrozbu demokraticky nelegitimní globální světové vlády. Bezpochyby tím narážel i na čím dále více diskutované téma možností a perspektiv „globálního vládnutí“. O globálním vládnutí ale můžeme v politické praxi hovořit pouze několik let. Čtyřicet let trval boj o globální dominanci mezi dvěma supervelmocemi – Spojenými státy a Sovětským svazem. Poté co zvítězily Spojené státy, nastoupily zhruba dvě dekády globální dominance Spojených států, onen proslulý „unipolární moment“ světové historie. Ten ale také pomalu, ale jistě končí. A to nejen tím, že se na světové aréně objevují politicky, ekonomicky i vojensky silné nové mocnosti s většími globálními ambicemi jako Čína, Indie, Brazílie, Indonésie, Jihoafrická republika, Turecko, Mexiko, Argentina a další. Ale i tím, že k tomuto růstu dochází na pozadí bezprecedentní ekonomické krize, která vypukla na Západě, ve Spojených státech a v Evropě. Dominance Západu, která ve světových záležitostech trvá již 500 let, tím byla silně podlomena. Odcházející úspěšný levicový brazilský prezident Lula da Silva neváhal dokonce prohlásit že „krize byla způsobena iracionálním chováním bílých lidí s modrýma očima, kteří se před krizí domnívali, že ví všechno a nyní se ukázalo, že neví nic“.

Ekonomická krize byla také jedním z důvodů, proč vzrostla role uskupení G20, tedy dvaceti nejvyspělejších a nejdynamičtěji se rozvíjejících zemí při koordinaci kroků jak krizi čelit a jak zajistit další ekonomický růst. Legitimita uskupení je přitom odvislá od jejího potenciálu: země v něm sdružené, a to včetně EU, zahrnují dvě třetiny světové populace, vytváří 85% světového HDP a 80% se podílí na světovém obchodu. Důležité ale je, že svým způsobem může G20 ilustrovat postupnou demokratizaci mezinárodních vztahů a globálního vládnutí, kdy již zdaleka neplatí, že o všem rozhodují nejvyspělejší země Západu, jako tomu bylo od sedmdesátých let na půdě uskupení G7 a později G8, když bylo do „západního“ klubu přizváno Rusko. O tom, že dochází vpravdě k zásadním posunům může svědčit to, že byl nedávno v Mezinárodním měnovém fondu přiznán větší hlasovací podíl Číně, čímž se postupně stane její třetí nejvýznamnější zemí.

Možná by tedy bylo namísto místo varování před hrozbou globální světovlády říci i to, zda má Česká republika vůbec možnost vstupovat do nově se utvářejících reálií globálního vládnutí. Jako člen EU jistě – záleží na našich politicích, jak třeba využijí faktu, že Evropská unie je regulérním členem G20 – na jeho summitech ji zastupuje předsednická země Unie. Ostatně ČR si to již zkusila v době našeho předsednictví v EU na summitu G20 v Londýně v dubnu 2009. Další platformou může pro nás být NATO, nejsilnější bezpečnostní organizace světa, které také hledá v souvislosti se svojí novou strategickou koncepcí místo v měnícím se multipolárním světě. Rozhodně bych tedy nebyl pesimistou a nemám obavy z toho, že bychom se stali pouhým objektem rozhodování globálních politických elit o naší budoucnosti. Záleží pouze na nás, zda tomu tak bude i nadále.

(autor je bezpečnostní analytik)